

[Statsministeren]

Vi fik det meste af det igennem, synes jeg, og der var et stort forarbejde til memorandummet, og det fortjener Folketinget ros for. Men selvfølgelig var der også ting, vi ikke fik igennem, det er klart, og vi ved jo alle sammen, at sådan må det være, når det er 12 stater, der skal finde det sluttelige resultat, den indviklede og svære mosaik.

Derfor vil jeg også gerne sige i dag – og flere ordførere giver mig inspiration til det: Danmark bestemmer selv for Danmarks vedkommende, det er vores ansvar, men de andre bestemmer altså også selv. Irland gør det i dag, og vi ved, der kommer en folkeafstemning til efteråret i Frankrig; de bestemmer selv. I andre lande er det parlamenterne, der må tage ansvaret, således som deres konstitution er opbygget. Det gør de så. Danmark kan vælge en kurs, hvis vi vil det, som betyder begyndelsen til vejen ud af EF-samarbejdet. Det kan vi, det er en ærlig sag. Så må vi bare stå ved det og tage ansvaret for det. Man kan føre en lang debat om det juridiske og folkeretlige, og vi er i gang med analysen.

Jeg forstår godt, at nogle er tilbøjelige til ud fra en helt umiddelbar betragtning at sige, at det afgørende må være, at når den 12. underskrift mangler – og det kan vi nu konstatere, for i Danmark har vi holdt folkeafstemning den 2. juni – er Maastrichttraktaten død, den bliver aldrig til noget. Det er både sandt og ikke sandt, det er både rigtigt og forkert.

Det er rigtigt, at det er en konsekvens af den gamle traktats indhold, at hvis denne traktat skal forlænges i en ny, skal der 12 underskrifter til, og den 12. mangler. Derfor har Danmark ret til at sige, at den nye traktat som skrevet og i den skikkelse, vi kender den, stadig mangler den 12. afgørende underskrift. Men så vil jeg samtidig opfordre alle medlemmer af Folketinget til at søge at forstå, at den europæiske udvikling ikke dermed er bremsset for altid.

Hvis vi kommer til at opleve, hvad jeg forventer, at 11 andre lande gennemfører den nationale ratifikation, foreligger der et juridisk folkeretligt problem ved årets afslutning, men det tror jeg de 11 vil finde en tilfredsstillende løsning på, og så begynder det at brænde. Så er det alvor, og så kan spørgsmålet være: Hvad mener så Danmark? Det er det, vi nu i hele kredsen af de 8 partier sammen skal studere meget grundigt.

Jeg føler trang til i dag at takke alle 8 partier, og det er unægtelig 8 meget forskellige partier med forskellig holdning op til folkeafstemningen, for tonen og arbejdsstilen i de sammenkomster, vi hidtil har holdt på mit kontor. Jeg synes, jeg har mærket en virkelig god vilje, og jeg håber, det kan holde helt frem til den meget spændende afslutningssituation, som næppe vil foreligge før hen under slutningen af året.

Nogle af os kunne ønske – det kunne vi måske alle sammen – at vi kunne få klarhed meget tidligt, og at vi ikke måtte – for det tror jeg nemlig vi må – se i øjnene, at afklaringen ikke kommer, før ratifikationsprocessen er overstået i de andre lande. Vi er nødt til at væbne os med tålmodighed, vi har et fælles ansvar, og jeg håber, den gode tone, som har præget vore hidtidige sammenkomster, kan fastholdes. Regeringen vil gøre sit yderste for, at det lykkes.

Det er, hvad jeg har lyst til at sige om den debat, vi har ført i dag om Danmarks tilknytningsforhold til EF, hvor jeg alligevel kan registrere – og jeg mener, det er fuldt berettiget – en stærk vilje hos alle partier til, at det egentlige danske EF-medlemskab ikke må sættes over styr. Og det behøver heller ikke – sådan har jeg hørt partiernes budskab i dag – at være konsekvensen af, at befolkningen, som befolkningen var i sin gode ret til, sagde nej den 2. juni til en umiddelbar underskrivelse af Maastrichttraktaten. Det danske medlemskab af EF er det i Danmarks interesse at bevare.

Så vil jeg sige én ting til: Jeg tror, de fleste – nok ikke alle, men de fleste her i folketingssalen – har den opfattelse, at hvis Danmark vil holde sig ude, så er det vores beslutning, men vi har ingen politisk grund til, og vi har heller ingen moralsk ret til, at det skulle være basis for, at vi skulle søge at forhindre de andre i at gå videre med opbygningen af et tæt samarbejde i Europa. Jeg fristes til at sige det på den måde, at selv om Danmark måtte fastholde at holde sig udenfor, er det en dansk national interesse, at de andre fortsætter, for det er vilkåret for sikkerhed, tryghed og vækst, når vi taler om det banale, økonomien, i vores del af verden. Altså selv om nogen var så langt i deres tænkning over konsekvenserne af nej et forleden, at de følte, at nu må vi da håbe, at dette fører til, at det europæiske samarbejde i EF, som vi kender det, bryder sammen, så er det i hvert fald set med Danmarks øjne det værste,